

FFY  
REK

meáru-  
Plata  
szám

rgönycim:  
rtionffypelz

us választ-  
k, ezüst,  
és min-  
róhák,

modellak,  
stb., va-  
an ször-  
csinyben.

szan és  
nek !!

ák

ban  
1980

n M.  
Piata  
Fóter

1399  
rendelésre is  
ben csak az

tr. Julia Maniu  
hész-u.) 5. sz.

postán  
szállít 1344

lyára  
Vitezzal (Szé-  
telefon 12-90.  
natra ingyen.

HAVAS DEZSO  
Timisoara

eg  
yva

gy

Szerkesztőség, kiadó:  
Kivatal és nyomda  
Közzététel, Str. Barab  
No. 10, - Brassov-utca 10  
Uj Kelet telefonjai  
Szerkesztőség 340-37  
Kivatali 344  
Nyomda 375  
Külföldi 45  
K. S. 560

Kéziratok tisztítás  
Szerkesztőségnek címzett  
Kéziratok: nem  
csak ez az a nem őr-  
kötnek meg

# UJ KELET

KEZDO-DOLTIKAI-NAPILAP

Előfizetési árak  
Romániában  
Egy évre 450 lei  
Félévre 240 lei  
Három hónapra 130 lei  
Egy hónapra 45 lei  
Egy évre ára pályaudvaros  
és vidéken is 2 lei

Csehszlovákiában  
Egy hónapra 25 sk  
Egy évre 1 sk

Jugoszláviában  
Egy hónapra 20 din.  
Egy évre 1 din.

V. évfolyam, 245. szám. Cluj (Kolozsvar) 5683. Chesvan 17. 1922 November 8. Szerda

## Megindul a Keren Hajjeszód-munka Erdélyben

Néhány nap óta Kolozsváron tartózkodik Walter Turnovszky, a németországi Keren Hajjeszód titkára, aki a londoni központ megbízásából szert jött Erdélybe, hogy újraszervezze és kiépítse az itt még kezdetleges stádiumban levő Keren Hajjeszód ügyét. Munkatársunk felkereste Walter Turnovszkit, aki erdélyi tartózkodásának céljairól a következőket mondotta:

— A Keren Hajjeszód londoni direktóriumának megbízásából jöttem Erdélybe, hogy megszerzessem a Palesztina ujjlépítő-alap munkáját. Eddig a németországi Keren Hajjeszód ügyeit vezetem. Azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha röviden beszámolok arról, miként szerveztük meg Németországban a Keren Hajjeszód ügyét. Mindenekelőtt: Németországban ma már minden zsidó tisztában van azzal, hogy a Keren Hajjeszód nem cionista intézmény, de egyetemes zsidó ügy. Nálunk mindeki belátta, hogy Palesztina felépítése olyan lételeméje az egész zsidóságnak, amely mellett eltorpúlnak az egyes emberek és frakciók politikai aggodalmai. Még a nemzetiszidó körök is tudatában vannak, hogy Palesztina felépítése a mai kor egyik legnagyobb jelentőségű eseménye és pártfaryalatra való köllönbség nélkül a legnagyobb érdeklődést mutatják munkánk iránt. Wirth kancellár Weizmann professzor legutóbbi berlini tartózkodása alkalmával másfél óráu keresztül informáltatta magát a palesztinai helyzetéről és a legmegsebbebb szempontjairól biztosította a cionista világszervezet elnökét. Ugyan ez alkalommal Ebert birodalmi elnök is kifejezésre juttatta rokonszágát a zsidóságnak szemben. A német köröknek még számos kiváló egyénisége foglalkozik behatóan a mi problémánkkal, így Dalbrück volt államtitkár, Stampfer, a Vorwärts főszerkesztője, stb. A cantrumpart körében is nagy az érdeklődés a palesztinai ügy iránt.

— Bizonyára itt is tudják, hogy a németországi Keren Hajjeszód direktóriumát a legteljesíntétebb pénzügyi szakértelmű emberekből alkották meg. Eleget, ha csak néhány nevet említek, olyanokat, akiknek híre messze túlszárnyalja Európá határait. Így több közt helyet foglal a direktóriumban Oscar Wassermann, a Deutsche Bank igazgatója, Eugen Lendu főkönyv, a legnagyobb német vasipari érdekeltség vezetője, Julius Schindler, a világhírű Schindler petróleumcég tulajdonosa és még számos hasonló kalibrua férfi. Még más országokban már az akció legelőén megkísérlették, hogy nem cionistákat is bevonjanak a Keren Hajjeszód-munkába, addig Németországban a cionisták kötelezettségüknek tartották, hogy mindenekelőtt ők adják le a maaszeri (tized) és nem érezték magukat feljogosítva, hogy addig követelesekkel lépjenek a nemcionisták elé, amíg ők maguk nem pótták le adójukat. Ez magyarázza meg azt, hogy a maaszer elv a németországi cionisták között igen jól bevált. A német cionisták, akik legnagyobb részén igen szerény anyagi viszonyok

között élő emberek, eddig több mint 16.000 font sterlinget fizettek be késapénában a Keren Hajjeszódra, míg az összes befizetések Németországgal 20.000 fontra rúgnak. A jegyzések összege 100.000 font sterling, ami a márkámai értékére átszámítva körülbelül harmincemilliárd márkát tesz ki. Minden német városban Keren Hajjeszód-bizottságok alakultak egy ügyvezető elnökkel, aki felelősség mellett intézi az akciót. A különböző foglalkozási ágaknak megfelelően különböző bizottságok alakultak, amelyek a maguk propagandáját ennek megfelelően fejtették ki. Ilyenformán Németországban ma már igen tekintélyes Keren Hajjeszód-irodalom van keletkezében. A legfőbb momentum, ami az embereket megmozgatta az, hogy a háboru után most először történik kísérlet arra nézve, hogy az egész világon szétforgácsolt energiákat egy nagy tette egyesítsék. Az egyetlen erő, amely ilyen nagyszabású nemzetközi munkára vállalkozott, a zsidóság volt. — Amikor Erdélybe jöttem, azt hittem, itt is legalább hasonló visz-

nyokat fogok találni, mint Németországban. Sajnos, e várakozásomban bizonyos mértékig csalódnom kellett. Meglepetéssel konstataáltam, milyen kevés érdeklődést mutattak eddig Erdélyben a Keren Hajjeszód iránt és még jobban csodálkoztam azon, milyen keveset tettek maguk a cionisták. A Keren Hajjeszód összebevétele eddig Erdélyben 118.000 lei volt. Az ügy nagy fontosságához képest valóban nevétségesen csekély összeg. Ha azt akarjuk, hogy a Keren Hajjeszód Erdélyben is ugy sikerüljön, mint Németországban, mindenképpen a cionistáknak kell előjárniuk a példaadással. Csak akkor kéhet a cionizmus a nemcionistáktól is áldozatokat, ha ő már megfizette a magét. Az erdélyi cionizmusnak ezenkívül embereket is kell adnia, akik élethivatásuknak választják Palesztina felépítésének ügyét. Biztat a remény, hogy itt Erdélyben, ahol a népi törekvések iránt mindig oly nagy volt a fogékonyság, a mi ügyünk is megfelelő megértéssel és áldozatkészséggel fog találkozni.

tárgyalások intenzívea folynak és ma már Jorga és a szövetség híve. A megegyezést nagyon valószínűnek tartják is ezért már a harc formáját is megbeszélés tárgya a teszik. Legtöbben a parlamenton kívüli akciót tartják megfelelőnek, mások a parlamentit obstrukciót. Az utóbbi fenyegetés ellen a kormány pártja azt hangoztatja, hogy a parlamentit obstrukciót minden eszközzel le fogják törni.

Ezzel egyid-jüleg Jorgák és a takeisták fuziója is előtérbe került. Erre vall a hivatalos jelentés, amelyet a demokráta párt adott ki és amely szerint „a demokráta párt vezetői tegnap értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy még november folyamán összehívják a párt kongresszusát, amely határozni fog a Take Jonscu halálával előállított hilyzettel kapcsolatos teendőkről”.

Akik az ellenzéki blokk mindennáron való létrehozásán fáradoak, rossz néven veszik Jorga haves támadását, amelyet Sere ellen intézett.

Jorga lelovtatné Sterét  
Craiova, november 7. Jorga nemzeti pártjának gyűlése itt vasárnap tartatott meg. Jorga éles számonkérést tartott Románia valamennyi politikai pártja felett. A parasztpártiról szólva, ugy nyilatkozott Stereről, hogy le kellene löni, mert vezetői allűrökben tetsszeleg. Később ezeket mondta: Nem léteztet valaha is sajátlatramáltóbb kormány, mint Averescu és ez soha többé nem fog hatalomhoz jutni. A liberálisok között egyedül Constantinescu Alexandru miniszter tehetséges ember, a többiek tehetségtelenek és a mostani kormány tehetségtelensége miatt fog meg bukni.  
Jorga professzor különben megnyitotta még a Szabad Egyetem tanfolyamát és tegnap este bankett volt, amelyen 350 személy vett részt.

Tárgyalják a telekérték-adót  
Bukarest, november 7. Tegnap összeült a pénzügyi bizottság és a telekérték-adót tárgyalta. Fel szólaltak Stefanescu, Dimitriu, Panaitescu és kivanták, hogy az állam kibocá-tásai, a megyei és községi hitelek és a városi pénzügyi hitelek után ne vetessék ki adó.  
Azután Vinila Bratianu pénzügyminiszter szólalt fel, aki nem tartja megengedhetőnek a városi és vidéki hitelek után járó adók teljes törlesztését, sem pedig a telekérték-adó csökkentését. (RTI.)

A genfi munkügyi értekezlet izgalmas befejezése  
Genf, november 7. A munkügyi értekezlet tegnap ülésén Wissel, a német munkások képviselője kijelentette, hogy millió munkás szívét fogja mélységes elkeseredés el-tölteni, ha majd elmondja nekik, hogy képviselőjüknek nem állott módjában érdekeiket kifejezésre juttatni. Nagy belső felindulással, nyomatékos hangsúllyal tette azt a kijelentést, amely szemmel láthatóan mély benyomást gyakorolt az értekezlet résztvevőire, valamint elnökére. Wissel még bevárt, amíg beszédét franciául tolmácsolják, aztán az egész német köldöttséggel együtt távozott a teremből.

## Ellenzéki szövetség és obstrukció az alkotmányreform ellen

Elhalasztották a kormány átszervezését. Uj amnesztiajavaslat készül

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A viharosnak ígérkező őszi parlamenti ülészakra az ellenzék minden előkészületet megtesz, hogy megakadályozza az alkotmányreform és a többi, szerinte sérelmes új törvénytervezetek megaszavazását. Az alkotmányreformon kívül főleg a közigazgatás új reformját kifogásolja az ellenzék, mert

a prefektusi állásokra vonatkozólag az új tervezet fentartja a kormány kinevezési jogát. Hír szerint többen a liberálisok közül is ellenzéki magatartást tanúsítanak ebben a kérdésben és ragaszkodnak hozzá, hogy a szavazást az új törvény eme pontjára vonatkozólag a kormány ne tekintse bizalmi kérdésnek. Általános a felfogás, hogy az adminisztrációt csak akkor lehet komolyan demokratikus irányban át-szervezni, ha teljesen elválasztják a politikai pártok érdekeitől.

Ellenzék nélkül is  
A „Vitorul” szerint az új alkotmányreform, valamint az egységsítési reformokat feltétlenül elintézik a rendes ülészakon. Teljesen közbűbös, vajjon az ellenzék részt fog-e venni a parlament ülésén, vagy sem. Az alkotmányreform, egységsítési és közigazgatási törvényeken kívül, nagy érdeklődéssel tekintenek a készülő

uj amnesztia-javaslat elé is.  
Az „devaru” szerint az új amnesztia-törvényjavaslat, amely a katonai személyek által elkövetett különféle diktumokra nyújt kegyelmet, nem ad amnesztia-t azoknak, akik az állam, vagy magánemberek vagyontát károsították meg saját hasznukra. A törvényjavaslat a rendes ülészakban fog a parlament elé

kerülni. Végül még lázasan dolgoznak a pénzügyminiszteriumban az új pénzügyi javaslatokon is, amelyeket az ország összes kereskedelmi és iparkamaráinak is megküldtek véleményezés végett. Az új pénzügyi reform általában a nagy-tőke érdekeit tartja szem előtt és szakít a Titulescu-féle pénzügyi radikálizmussal.

A kormányátszervezés tervét egyelőre keveset emlegetik a kormány körében. A miniszterelnök a következő jellemző szavakkal emlékezett meg bizalmasai körében az átszervezés tervéről.

— Nagyon óvatossáak kell lennem. Ma csak azok elégedetlenek, akik nincsenek a kormányban és be akarnak jutni. Ha az átszervezést végrehajtom, két elégedetlen csoport lesz. Amely kiesett a kormányból és az, amely az átszervezéskor sem jutott kormányba. Nagyon megfogom gondolni.

Ugy látszik, Jonel Bratianu már meg is gondolta. Bukaresi tévítat ma azt jelenti, hogy Vaitoiannu tábornok belügyminiszter szabadságáról holnap hazatérkezik és újból átveszi a belügyminiszterium vezetését. A távozásához fűzött kombinációk szel elestek. Csak természetesen, hogy ilyenformán egyelőre Florescu és Cozma miniszterek helyükön maradnak és az elégedetlenek továbbra is egy csoportban maradnak.

Ellenzéki blokk és obstrukció  
Az ellenzéki pártok minden igyekeztet most annak a blokknak a megalakítása, amely sikeresen vehesse fel a kormány ellen az őszi küdelmet. Eltekintve a szorosabb szövetségtől, most arra törekssenek, hogy az alkotmányreformmal szemben állítsanak egységes frontot. A

# Magyarország az aktiv antiszemitizmus utján

## Hivatalos nyilatkozat a magyar fajvédő politikáról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, nov. 7. A „Wiener Berichteratter“, a magyar kormány Bécsben működő félhivatalos sajtóirodája, illetékes magyar tényező véleményét közli a magyarországi zsidókérdésről. Az illetékes tényező véleményét szövegezték össze. Nyílt és leplezetlen bevallása ez annak a politikának, melynek kibontakozása előtt a kulturális mindaddig hiteltelent állott. Most félhivatalosan és „illetékes tényező“ erőit meg. A magyar fajvédő politika kiskatja ez a nyilatkozat, mely minden volt és lesz iróniaságot, Orgoványt és Albrecht-kaszárnyát játéki könnyedséggel vall be és helyes kilátásba a jövődre. Az „illetékes tényező“ félhivatalos megnyilatkozása szövegezték így hangzik:

„A külföld igen nehezen értheti meg a magyarországi fajpolitikát, mert a külföld nem ismeri a különleges magyar viszonyokat és még kevésbé ismerik azt a rendkívül kedvező helyzetet, amelyet a magyar zsidóság a szocialista élet minden vonatkozásában, a politikai, kulturális, társadalmi és főleg a gazdasági életben rohamléptekkel való előretéréssel a multban biztosított magának. Amíg Magyarországon a zsidóságot csak mint külön vallásfelekezetet tekintették és nem törődtek a statisztika adataival, addig a magyarságnak háttérbesorítása nem volt észrevehető, amikor azonban felismerték azt a tényt, hogy a zsidóság Magyarországon fokozottabban, mint bárhol másutt, a saját faji érdekeit minden más érdeknek fölé helyezte, feltartóztatlanul tört elő az a meggyőződés, hogy a zsidó fajnak előretörését törvényes eszközökkel meg kell akadályozni.

Rendkívül hibás politikát követ a zsidóság Magyarországon azért, hogy minden képzelt sérelmet, amely esetleg egy zsidót ér, nyomban az egész faj sérelmének tekint. Ezáltal dokumentálja a zsidóság, hogy minden egyes zsidó ügyét az egész zsidóság ügyének tekint és minden ilyen sérelmet, mint az egész

zsidó fajt ért bántalmat viss a külföld közvéleménye elé. A zsidó sajtó még többet ért a tekintetben a zsidóságnak azért, hogy minden egyes zsidó ügyét tüntető heveséggel teszi magáévá még olyan esetekben is, amikor nyilvánvaló, hogy a történetesen zsidóvallású polgár a büntető paragrafusokkal titkosított össze, vagy amikor egyáltalán nem is szorul védelemre. A zsidó sajtó nyilvánvalóan és természetesen dolgozik azon, hogy az egyes keresztény felekezetek közötti ellentéteket kiélessze és általában minden olyan kérdést kiélessze igyekszik, amely alkalmas arra, hogy az ország nyugalalmát savarja. Túlzott híresztelésekkel rongja az ország hitelét a külföld előtt és ugyanazt a politikát csinálja, amelyet Károlyi Mihály uralkodásán csinált. Az antiszemitizmusnak Magyarországon leghatásosabb terjesztője éppen a zsidó sajtó.

A magyarországi antiszemitizmus okai között éppen nem utolsó szerepet játszik a szabadkőművesség. Általános Magyarországon a vélemény, hogy a magyar szabadkőművesek, ellentétben az északi államok szabadkőműveseivel, nemzetellenes irányzatot követnek; erre számunk bizonyíték van. A szabadkőművesek jeleni averzió is a zsidóságnak tulajdonítható. A szabadkőműveseknek mintegy 90 százaléka zsidó Magyarországon.

Mindent figyelmen kívül hagyva lehetetlen és esztelen lenne és a magyarországi antiszemitizmust csupán egy ellenforradalmi jelenségnek minősíteni. A magyar faj védelmének eszméje a mai ifjúságnak vérkeringésébe oly intenzíven hatol meg, mint a 90-as évek ifjúságába a liberalizmus eszméje és bizonyos, hogy a mai ifjúság, ha aktiv szerepet fog venni az ország közéletében, Magyarország politikájába az aktiv antiszemitizmust fogja belevinni. Ezzel az eszmével egy a belföldön, mint a külföldön számolni kell és bizonyos, hogy azok a sajtóhangok, amelyek ezt perhorreskálják, éppen a zsidóságnak tesznek legkevésbé jó

szolgálatot. A zsidóságnak is számolni kell a megváltozott helyzettel és a magyarországi antiszemitizmus mozgalom felerősödésének egyetemes módja, ha a magyar zsidóság egy formában, mint lényegben szerényebben, kevésbé agresszívitással igyekszik behelyezkedni a részre megszabott és bizony az eddiginél sokkal szűkebbre szabott keretekbe.

Eddig a hivatalos magyar nyilatkozat. Nekünk sok hozzátenni val-

lónk nincs. Régóta tudjuk, hogy a mai magyar politika utja az aktiv antiszemitizmus felé vezet, sőt már elérkezett oda és leguább gyümölcsöt aratja. Ha nem csalódnak, az a nyilatkozat előfutára Gömbös Gyula expozéjának, amelyet napokkal azelőtt beígért. Az erdélyi zsidóság már ebből az előreléptől üzenetből is elég világos képet alkothat magának magyarországi testvérei nemigen irigylésreméltó helyzetéről.

# Harcok Olaszországban a fascisták és szocialisták között

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Róma, november 7.

Tarantóban a szocialisták és fascisták között súlyos összecsapás történt. A csendőrség kiérteletét tett a beavatkozásra, de a tüntetés fegyveres csoportokkal szemben visszavonult.

A fascisták sorozat adtak a szocialisták főhadiszállására. Heten meghaltak és számosan megsérültek.

Bussolono állomáson, amidőn az olasz nagykövet Rómába utazott, a nagykövet szalonkocsiját lekoposították a vonatról. A nagykövet a támadás láttára elrejtőzött. Szorult helyzetéből az odaszálló karabinierik szabadították ki.

Chienza Attigua községben a fascisták és ellenfeleik között harcra került a sor, amelyben két fascista nő és három nacionalista meghalt.

A piacentinai név fascisták esküt tettek, hogy egy évig semminemű dísz és ékszer nem viselnek. Lemondanak arany és ezüst tárgyairól és követelik, hogy a haza javára egy évig fizetés nélkül dolgozassanak. A piacentinai nők példáját számos olasz városban követték.

## Mussolini berendezkedik

Páris, nov. 7. A római „Nazione“ tegnap azt írta, hogy Mussolini a külügyminisztérium főtitkárát, Contarini ügyintézőt szemelte ki külügyminiszterré s már meg is állapodott vele a külpolitika irányára és a Jugoszláviával szemben követendő magatartásra nézve. Ez a jelentés korainak bizonyult, mert mint a „Petit Parisienne“ tegnap írt: a római távirat közli, az új külügyminiszter minden valószínűség szerint Salvago Ruggi lesz, aki a jóváhagyott bizottságban az olasz delegáció feje.

Mussolini erőfeszítéseket tett avégből, hogy biztosítsa a távirat- és telefonösszeköttetést a külfölddel. Különös súlyt helyes arra, hogy a sajtótávíratokat a lehető legnagyobb gyorsasággal továbbítsák.

A hivatalos Stefani-ügyezőség mint befejezett tényt tudatta a lapokkal, hogy bár Romano Avanzano Berlinbe megy nagykövetnek, most pedig a tegnapi esti római lapok azt írják, hogy Avanzano washingtoni nagykövet lett, Berlinben pedig Frascitti maradt.

Gessi milánói rendőrfőnökök Mussolini a biztonságát rendőrség főigazgatójává nevezték ki. Gessi máris átvette új hivatalát. Storza volt párisi követ hosszal megbeszérlést folytatott Mussolinival.

## Olasz-jugoszláv békülés

Belgrád, november 7. (Rador) Mussolini Nicosios külügyminiszterhez táviratot intézett, amelyben hangsúlyozza, hogy az olasz kormány baráti viszonyt akar létesíteni Olaszország és Jugoszlávia között.

Nicosios válaszában ígéretet tett, hogy a kölcsönös jóviszony konszolidálására fog közreműködni.

## D'Annunzio újabb csinyre készül Fiume ellen

Páris, november 7. (Rador) Római híradás szerint D'Annunzio legionáriusai a beusztított fascistákkal és nacionalistákkal egyetemben újabb csinyt terveznek Fiume ellen, azmal a szándékkal, hogy proklamálják a kisállamnak Olaszországhoz való tartozását.

— Ha Kolozsvárra jön, ne mulassza el felkeresni az Uj Kelet könyvosztályát.

# Szent Eliz

## Egy modern leány regénye

Írta Szabó Imre (9)

Eliz a pajta elé ment és csodálkozott, hogy nagy, feketeesegélyű piros székbe, vásári portéka, lobog egy fűzfán a közeleli patak partján. Mindenfélől balyukkal cipelkedő emberek bukkantak föl, mentek a falvak felé, amelyeknek apró, gubbasztó hátsai között derűsen, széles meghittséggel emelkedtek ki a templomok kupolái.

Menekülőlk voltak, akik a fűzes mögül, erdők mélyéből, sziklák torkából vészszorogtak vissza az ellenségétől elhagyott otthonukba.

Megjött a katona, nagy kosár élelemmel, gyoloscendőt hozott, bőgréket tele vajjal, gyümölcsessel; frissen sült csirke illatozott egy osztráplábasból. A pajta előtt leterítette az ennivalókat, Eliz segédkezett neki az elrendezésben. Vissament a pajtába, kihosta kofferét és ami edény és evőeszközféle volt benne, azt mind odarakosgatta. Mintha udvari vadászat részesítői számára ebédt készítették volna a szabadban.

Hozzon bort, gyorsan — ide gaskedott Eliz — legyen teljes a tündéressé. Meglátja, hogy áll majd eszkeknek szemük szájuk, ha kijönnek a pajtából!

Nem ment a faluba, hanem a szőlők között a közelben foglalkozó parasztokhöz. Ottan, a pincéből hozott egy nagy kőorsóban régi bort, egy tejeskannában frissenpedig mustot.

Vaóban a gyermekeknek és asszonyoknak szemük szájuk elállott, a mikor a pajtából kijött az isteni napcsütésben megpillantották a forradalmi lobogót és a pompás terítéket. Eliz fűzfán, gondosan rendezgetett még mindig, szinte izgatottan, mint völgyényét váró háziasszony. Kipirosodva, kissé zilált hajjal tünémenyosen szép volt így.

A fiatal asszony könnyezve lépett Eliszhez, átölelte és a hála és szeretet megindult hangján nem tudott mást mondani:

— Eliz, drága Eliz, szent Eliz!

Szent Eliz! Ez a jelző Eliz szívébe hasított, olyan önkéntelenül és szabadon és igaz érzésből jött. Most már meggyőkezett benne, hogy nemcsak Kálmán iránti szerelme, hanem az emberiséghez való szeretete is nagy, elszánt és kockázattól vissza nem riadó cselekvésekre fogják ösztökélni. Érezték az egyszerű asszony imádatos szeretetén a saját elhivatottságát, a győztes forradalom földjéből csoda akarások virultak számára, boldog volt, nagyon boldog, hogy itt lehetett.

Távol, kékes kőd alján, kisebb város falai és hátsai zavarták a fák barna és sárga koronáit. Ide, ebbe a városba igyekezett Eliszék kis csapata. A katona lovat, sekeret szerelt és néhány perc múlva má' illatos szénáulésről kőszöntek el a különös emlékü menedékhelyről.

Kis zsidó városba érkeztek. A beérés ember arcán, akik kint lószegtek,

koosikok, napszámosok, egy-egy görnyedt aggyán és némely fázós asszony, ezeken bizony nem látszott a fölsabadulás ujjongó öröme. Inkább letérteknek, a jövő miatt aggódóknak látszottak.

— Hé, öreg — szólt le a katona a bakról egy fehérszakállal totyogó embernek — merre van itt a kommandó?

— Elment a kommandó, az éjszaka ment el! — felelte az öreg.

— A másik, a vörös, nem jött még ide?

— Minek jöjjön? — felelt kérdőn az öreg — minek jöjjön? Nálunk már nincs sok keresztiválója. Elég volt nekünk a kommandókból!

— Bo'ondós öreg — dűnyögött a katona és meghagyta a kocsiának, hogy hajtsen a templom felé.

Bizonyos, hogy a parancsnokság ide telepedett.

Rosszul kövesett, görbe, keréktörő uton lejutottak a város alsó részébe, ahol a régi szinagóga körül apró tanházakból nyüzörgő énekhullámok halatszóttak. Völgyesen is hallott Eliz ilyen hangokat szombatokint, amikor Kálmánnal az imaház körül sétáltak. De ebben itt más lélek volt, más panasz, ártatlanok kiontott vére mintha átkot sikongott volna.

Eliz lengrott a kocsirol és egyenesen odaszólt a ház felé, ahonnan a sárkók jöttek.

Hajlongó férfiak fehér köpenyben, szármekarimájuk kalapban imádkoztak a sötét terem közepén. Oldalt asszonyok mormoltak osztréds imát.

— Az elegáns nő láttára kijött a templomszoba.

— Kűldjön ki egy értelmes asszonyt! — in'éskedett Eliz.

A rabbi felesége jött ki és bevettette a nőket a templom női csarnokába.

— Miért gyászolnak és miért van olyan rongyos, disztelen függöny a tóraszekrény előtt — kérdezte Eliz, aki látta és Kálmántól tudta, hogy a frigysekrény előtt rendszerint aranyhíműsű hárszony vagy brokát szokott díszelgni.

— Nem gyászolunk — szólt az asszony — a halálra készülők imáját mondjuk. És a függöny egy nevezetes függöny, amit csak Hossznapórh szoktunk a szent szekrény elé kifüggeszteni.

Eliz a függöny történetét szerette volna tudni.

— A halálra készülődést akár mind járni abba is hagyhatják, — mondta megnyugtatón — de a függöny esetét, asszonyom, beszélje el azonnal!

— Látja — szólt a rabbi felesége megkönnyebbülten — látja ott a függönyön a felirást?

— Nem tudok olvasni héberül.

A papné megmagyaráta, hogy a rongyokból összevarrott függöny egyszerű felirása így hangzik:

„A szentséges és tiasta Breine asszony, rabbi Jizrael felesége felkének emlékére“.

— És mi van e mögött? — türelmetlenkedett Eliz. Milyen cselekedettel lett szent ez a Breine asszony?

(Folytatjuk.)

# A romániai zsidóság községi és jogviszonyainak rendezése

## Dr. Eisler főrabbi javaslata

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Románia volt az európai államok között az utolsó, mely — a békeszerződés rendelkezése folytán — elismerte a zsidók polgári és vallási egyenjogúságát. Így jöhetett létre a múlt évben több templomegyesület egybeolvadásából a legelső romániai zsidó közösség Bukarestben. Ez a példa azonban eddigelé nem taált követőre.

Az új területek átadásával az a helyzet állott elő, hogy Románia egyszerre három új és egymástól különböző elveken felépült zsidó közösségi szervezetet volt köztelen, ugyanakkor a békeszerződés (Art. 19) és a zsidó közösség érdeke is, különösen itt Erdélyben, sürgősen megköveteli egy új közösségi szervezeti törvény mielőbbi létrejöttét. A kormány gondos munkát akarván végezni, az évi május 22-ére munkát hívott össze Bukarestbe, amely a benyújtandó törvényjavaslat irányelveit is pontban foglalta össze. Ez napon a miniszter kidolgoztatott egy javaslatot, melyet hozzászólás végett megküldött a törvényalkotó bizottság tagjainak, hogy a nemekéremre egybehangzó bizottság véglegesen határozzon a nagyfontosságú ügyben.

Sajnos, a hivatalos tervezet egyáltalán nem mondható sikerültnek. Csak az önkormányzati viszonyokat veszi figyelembe és a csatlakozó területeken fennálló állapotokra nincs tekintettel. Ezenkívül szerkezetiileg teljesen elhibázott, rendszertelen és hiányos, másfelől pedig törvénybe nem való részletekkel telerhelte. Számos fogyatkozására már eddig is rámutattak dr. Fischer Tivadar és dr. Veres Adolf bizottsági tagok, akik ellenjavaslatokat is kidolgoztak, amelyeknek az alapelvei ismeretessé váltak. De a zsidó egyenjogúságok még többet kell foglalkozni ezzel a kérdéssel, mely a romániai zsidóság egész jövő fejtődését van hivatva hosszú időre meghatározni. Ezen ismereteket fogjuk a következőkben dr. Eisler Mátyás főrabbi, bizottsági tag törvénytervezetét, amelyet most küldött meg a választói miniszternek.

Dr. Eisler javaslata 62 szakaszból áll, melyek 5 fejezetre vannak osztva: I. Általános magyarázat (1—17. §), a közösségi szervezet (19—38 §), a tartományi szervezetek (39—50 §), az országos szervezet (51—57. §) és átmeneti intézkedések (58—62. §). A javaslat, amelyhez terjedelmes indoklás is van csatolva, abból indul ki, hogy voltaképpen két külön törvény volna készítenendő: egyik a zsidóság és a zsidó vallás jogviszonyairól, mert hiszen ezek megállapítása Románia törvényhozásából még teljesítéssel hiányzik, helott a legbecsesebb értékek közül valók, melyeket az erdélyi zsidóság volt hazájából, Magyarországtól átmenthetett; a másik pedig volna a tulajdonképpeni szervezeti törvény, amely logikusan csak az előbb jelölt törvény alapján épülhet fel. De minthogy a két törvény közötti anyaggyűlés jónak volna megállapítandó és a törvényhozási munka siettetése végett javaslattevő bizottságunk találta, hogy az egész anyagot egyetlen törvénytervezetbe foglalja oly módon, hogy a jogviszonyok rendezése az első fejezetben általános határozmányok emén nyerjen elhelyezést, a szervezeti kérdések pedig a határozó fejezetekben találjanak megoldást.

A tervezet a magyar törvénykönyvből átvett a következő jogszabályokat:

Polgári és politikai egyenjogúság (smancipáció), szabad vallásgyakorlat, egyenlőség és viszonyosság a többi egyházzal szemben (recoșio), állampolgárra való igény (1898. XX. tc), a közigazgatási hatóságok igénybevétele adóbehajtási ügyekben. De kiindulva abból, hogy a jogfelföldés nem állhat meg a felsorolt elveknél, sőt inkább egy új törvény alkotása meg kell hogy adja a rég várt alkalmat arra, hogy a zsidóság jogviszonyainak rendezése szintén minél teljesebben kiépüljön: részint a már eddig érvényben volt jogszabályokat a szükséges mértékben kiterjeszti, részint pedig újabb jogszabályokat is megállapít. Az előbbi csoportba tartozik pl. a szabadvallásgyakorlat elvönök oly módon értelmezése, hogy a szombaton nem dolgozó zsidók részére a vasárnap munkaszüneti törvény rendelkezéseit csak korlátozott mértékben bírjanak hatályossággal. Ilyen intézkedés a zsidó nép széles rétegeinek sokszor hangzottait jogos kívánásának felsemése meg és Romániaának a civilizáció és a lelkiismereti szabadság történetében első helyet biztosítara. A második csoportba tartozik az önkormányzati elvnek az egyes közösségeken fölül a tartományi és országos szervezetekben végsőig való érvényesítése, mely csak az állam főfelügyeleti jogának elismerésében találja természetes korlátot. Ezel függ össze a fogalmi és bírósági jog gyakorlása, amely nélkül autonómia el nem képzelhető. De tartozik továbbá a zsidóság képviselői joga a szenátusban és más választott testületekben, a rabbik, a tanítók és kultusz hivatalnokok egyenlő jogossága a többi felekezetek megfelelő kategóriáival.

A javaslat továbbá meghatározzán a romániai zsidóság fogalmát abban, hogy annak tagja minden Románia területén lakó egyén, ki az egyetemes zsidó valláshoz tartozónak vallja magát és a törvényes formák betartásából ki nem lépni: ezen egyetemes zsidó vallás közfórtását is a történetileg kialakult rituális ábrándokkal a törvényben kívánja elismerni. A közfórtás a következő: a) Kehel Jiszrael ritus, askenáz és spanyol-szefárd ábrándokkal, b) ortodox ritus, askenáz és lengyel-szefárd ábrándokkal. A Kehel Jiszrael ritus neve új népzés a mindenképpen helytelen neológ elnevezés helyett, melyet az új és helyes név (jelentése: általános zsidó) remélhetőleg hamarosan ki fog szorítani a használatból. E törvényes megállapítással el lesz vágva az utja annak, hogy önkényes, koholt címeken további megosszolás legyen lehető a zsidó közösségi életben. De a tervezet ezenfelül magának a zsidó néznek és a zsidó vallásnak egységes elnevezését is biztosítani kívánja a törvényben olyformán, hogy a hivatalos használatban kizárólag csak az Evreaco szó egedi meg, amivel elejét akarja venni az eddigi szokás elnevezésből eredő fogalomzavar továbbterjedésének. Így magának a hivatalos törvénytervezetnek csak a címében is már előfordul a „mozaisus kultusz” és az „izraelita hitközségek”, jögtön emután az I. § elején a „zsidó hitközségek” elnevezés. Az ország többi felekezetének hivatalos elnevezése is törvényes elismerés által van szankcionálva.

Az általános határozmányok elírják még, hogy az önkormányzati szervek választása az egyenlő és titkos választói jog alapján történik a kisebbségek képviselőinek biztosításával. Ezzel a választójog demokratikus jellege előgondkövepén megvan óra. Oly közs-

zágban, melynek főbbja a vallási és erkölcsi hagyományok fenntartása, lehetetlen a radikálisumban odáig elmenni, mint a politikai természetű testületekben és ezért el kell tekinteni a választói jog általánosságától, amely már a huszonegyéves egyéniségek is megadná a választói jogosultságot. Egyébként a választói eljárás tisztelet megállapítása természetesen a autonómia hatá-

## Összeütközött és felrobbant a bresti exprez

### Tizennégy halott, negyven sebesült

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, november 7. Tegnap hajnalban Chatelrandon környékén borzalmas hóvihár pusztított, amely nagy vasuti szerencsétlenségnek lett az okozója. A bresti expresszvonat, amely sáta fél 9-kor indult el Párisból, 100 kilométeres gyorsasággal futott a bresti lejtőn. Egy kis állomás előtt hirtelen raffenetes robbanás hallatszott, utána borzalmas jékkilátások következtek és egy pillanat alatt fekete füstfelleg vonta be az összes kocsikat. Az expresszvonat összeütközött egy tehervonattal, amely a nyílt pályán megakadt a hóban. Az exprez mordonya fölcsaladt a tehervonat utolsó két halmazsz-

körének kell hogy fenntartsák. Ugyancsak az általános határozmányok megállapítják végül, hogy a fennálló és újonnan alakuló zsidó közösségekről ka'aszatert kell készíteni és hogy az önkormányzati szervek mindegyikétől minden tisztség tiszteletkelti állás jellegével bír, ha csak az ellenkező nincs világosan kifejezve. Ez régi hagyomány a zsidóságban.

tályu vagonjára, amelyeket teljesen összezuhanított.

Az összeütközéstől felrobbant az expresszvonat mordonya, olyan hatalmas dőrével, hogy a kis állomás mögötti lévő közösségek felverte a lakókat alukból. Nemsokára egész csoportok rohantak a szerencsétlenség színhelyére. Időközben értesítették a legközelebbi város állomásfőnökségét is, amely segélyvonatot, orvosokat és lötszereket küldött. A mentési munkálatok megindultak, rövid idő alatt tizennégy halottat szedtek ki a romok alól, a pályatest mellől pedig fölszedték és ápolás alá vették a sebesülteket. A virsgálóbizottság megállapította, hogy a szerencsétlenség a nagy hóesés okozta, amely betemette a síneket és a váltót. A tehervonat kezelőszemélyzete ugyanis már éjjel után, amikor vonatjuk elakadt, megpróbálta a néhány kilométerrel előttük lévő váltóval más sínpárra áttámasztani a közelítő expresszt. Ez azonban nem sikerült.

# KÖZGAZDASÁG

## Válságban az erdélyi fatermelés

### Rohamosan emelkednek a tűzifaárak. Kártérítési perek a késedelmes szállítások miatt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Románia közgazdasági életének konzolidálására, az életstandard emelésére és a megélhetés olcsóbbá tételére irányuló törekvések eddig általánosra hivatkozva kevés pozitív eredményt jártak. A szabadkereskedelem béklyóbavetése, az intenzív termelés ezer akadály, az önkén ü ármezsgélés, a szállítási nehézségek, a vagonhiány és a környéken rekvirálás bészólag hatottak az ipar és kereskedelem különböző kategóriáira.

A hadi ymbisziórium néhány héttel ezelőtt eladott rendezést, amelynek értelmében arra kényszerítették az erdélyi és bánáti fatermelőket, hogy a hadsereg szükségletének fedezésére 15—20 ezer vagon fát szállítsanak 2400 lejes maximum árban, súlyos válságba sodorta az erdélyi és bánáti fatermesztőket és fatermelőket. Az Erdélyrészi Faegyesület intervecciójára körözendék állapotot ték meg az a mennyiséget, amelyet a fatermesztőknek a hadsereg rendelkezésére kell hozniuk. Már a rendelkezésre állásával hangsúlyozták, hogy a valódi érdeken alul limitált maximum ár a fogyasztók közönség többi rétegének terhére megdrágítja a fát, még pedig a térszezonban — az őszi és téli hónapokban. Ez a jóslatuk — sajnos — valósággá realizálódott.

Erdély és Bánát különböző városaiban november elejétől kezdve a tűzifa ára horriblisan emelkedett.

Nagyváradon 60—65 lej, Temesvárt 65—70 lej között ingadozik métermázsáknént a vágott tűzifa ára és az általános drágulási folyamatban csakély vigaszt nyújt, hogy Kolozsvárt az emelkedés mértéke nem volt ilyen nagy.

Kolozsvárt a tűzifaárak a következők:

	ölenként vágatlan	
	vagononként	
Hántott fa	760 lei	4000 lei
I. o. bükk hasábos	720 lei	3900 lei
II. vegyes	640 "	
	ól vagon métermázsá	
Hántott fa	860 lei	5200 lei
I. o. bükk 820 "	5000 "	50 "
II. vegyes		40 "

Ha figyelembe vesszük, hogy november 1-ig Kolozsvárt a vágott tűzifa ára 40—42 lej között ingadozott, az új áraknál szemben az emelkedés 25 százalékos.

A katonaság részére történő kényszereladatokon kívül rendkívül megnehezítette az erdélyi és bánáti fatermelők és fatermesztők helyzetét a rendkívül kedvezőtlen időjárás. A közel tíz hét óta tartó állandó és bőséges esőzés miatt az utak és erdei ösvények járhatatlanná váltak, a kiteremtett famennyiséget tehát az erdőségekből nem lehetett a további szállítás céljaira a vasuti állomásokra fuvarozni. Su'yosbitotta ezt a vizsgálatlan helyzetet az állandó

vagonhiány és vasuti kocsik késedelmes kiutalása

és teljes tárgyilagosságnal kell megállapítanunk, hogy a CFR. illetékes közegri részéről a szállítási minériák eliminálására irányuló törekvések még mindig nem hozták meg a kívánt eredményt.

A különböző szállítási nehézségek következtében igen sok erdélyi és bánáti fatermesztő és fatermesztő

**Tűzifa házhoz szállítva:** 4 méter vegyes 500 lei, 4 méter hasábos bükk vagy tölgy 650 lei, 100 kg. hasábos bükk vagy tölgy aprítva 40 lei, 100 kg. vegyes 34 lei. **Frenkel Mór fatelepe** Telefonszámok 401—209

nem tudott a vállalt obligónak megfelelni, a leszállítások többhetes, sőt hónapos késéssel történtek, ami igen sok peres eljárást vont maga után. A megrendelők reklamáltak a fát, a termelő, illetve a kereskedő a szállítás nehézségeivel védekezett és a választott bíróság, amelyet a vitás kérdésekben döntésre kértek fel, majdnem minden esetben vis major-ként akceptálta az abnormális időjárást és ennek következményeként a szállítási nehézségeket. De lényegesen megdrágította a termelést

**a munkabérek emelkedése**

is és ez a körülmény részben szintén hozzájárult a faárak emelkedéséhez. Az erdélyi munkás 25 lei napi-bért és élelmezést kíván munkájáért és a termelő kénytelen a feleslegzett igényeket kielégíteni. A felsoroltakon kívül súlyos érelme az erdélyi és bánáti fatermelőknek és faipari üzemeknek, hogy a CFR. még a munkások tömeges utazása esetén sem bocsát résztűre féláru vasúti jegyet rendelkezésre és így a munkásoknak lakóhelyüktől a termelés színhelyéig vasúton való szállítási költsége is a munkaadót terheli. Ha a jelenlegi egészségtelen helyzetben nem történik gyors intézkedés és kedvező megoldás, amely a hatalmas válsággal küzdő erdélyi és bánáti fatermelőknek segítséget nyújt, a fogyasztók közönsége az a veszély fenyegeti, hogy a lényegesen fölemelt és mármár megfizethetetlen új árak mellett sem tudhatja fennmaradni a gazdaságát.

**Közös konferenciát tartanak az erdélyi kamarák,**

hogy az új pénzügyi törvényjavaslatokhoz Erdély szempontjából hozassák hozzájárulást

az Uj Kelet tudósítójától

Bratianu Vintila pénzügyminiszter adóreform javaslatát, amelyet néhány jelentéktelen módosítással a parlamentnek mind a két háza a rendkívüli ülésükben már elfogadott, a napokban küldötték meg a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarának, hogy az érdekeltek és szakkörök meghallgatása után megfelelő megjegyzésekkel kiegészítve juttassa vissza a pénzügyminisztériumhoz. Balázs Gyula kamarai titkár most a törvénytervezet pontos magyarra fordításán dolgozik, hogy a javaslat hű és teljes szövegét terjeszthesse a kamarai szakkörök elé, amelyeket még a héten hívnak össze értekezletre.

Az adóreform-tervezetről a kamaránál kijelentették, hogy

az új adótörvény sokkal jobb, mint a Titulescu-féle pénzügyi reform,

amely teljesen elnyomta a nagytőkét. Bratianu adóreformja inkább a nagytőkének kedvez és a főszerep az állami monopóliumon van. Ez a javaslat válság motivuma. Különösen a részvételre szóló elvonások az új adótörvény, amennyiben az adóterheket lényegesen redukálja.

Ezt a tervet a többi kereskedelmi és iparkamarának is megküldötték, hogy a törvény végleges formájában való megszövegezése előtt Erdély speciális érdekei is figyelembe vehetők legyenek és a reform végrehajtásánál érvényre jussanak. Ezt legeredményesebben úgy lehet elérni, ha az állásfoglalás egységes. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara ezért

közös értekezletre hívta meg Erdély összes kamaráit,

amelyeknek képviselői november tizenegyedikén érkeznek Kolozsvárra, hogy véleményüket összegyűjtessék és egyesítsék. Az így megszerkesztett memorandumot Erdély gazdasági életének képviselőivel a kolozsvári kamara fogja a pénzügyminisztériumhoz feltenni.

**Belföld**

(x) Korlátozzák a közszükségleti cikkek exportját. A bukaresti export-import bizottság az érdekeltek körök többszöri felszólítására ülést tart a jövő hét közepén, amelyen a közszükségleti cikkek exportjának korlátozásáról lesz szó. A tanácskozáson a résztvevők az erdélyi és bánáti érdekképviseletek kiküldöttjei is. Illetékes szakkörökből nyert értesüléseink szerint az erdélyi érdekképviseletek legfőbbje a közszükségleti cikkek exportjának korlátozása mellett fog szavazni, mert ha a mostani tempóban folyik tovább a busz, liszt és állatkiétel, úgy a belföldi szükségletek januárig sem lesznek biztosítva. A Gyáripártok Szövetsége már hetekezei ezeltől tudomására hozta a kormánynak, hogy a jelenlegi élelmiszerelosztás mellett a gyári munkásság rövid idő múlva liszt és zsír nélkül marad, ha a kormány nem lesz a munkaadók segítségére a munkások ellátásában. Az export import bizottság ebben a fontos kérdésben véglegesen dönt a jövő héten.

(x) A szállítási érdekeltségek mai értekezlete Tegnap jelentette az Uj Kelet, hogy az erdélyi szállítók és tökérekeztetések ma délelőtt tíz órakor értekezletet tartanak, amelyen a jelenlegi szállítási viszonyokkal fognak foglalkozni. Ennek az értekezletnek az összehívása a CFR. vezérigazgatóságának kérésére történt, amely az iparfelügyelőség útján kérdést intézett az összes érdekeltekhez, hogy a vagonkutatás új rendszere megfelelő-e a szállítás érdekeinek és a csomagtartó javult a teherátvitelük miatt, hogy a vagonkutatást szakközvetítő vállalatok ellenében a szállítók körül fölmerült egyéb kérdések is megbeszélésre kerüljenek a mai értekezleten.

(x) A kolozsvári gabonatözsde ügye. Erdély gazdasági életének ez a fontos szerve minden nehézség ellenére megvalósulás felé közeledik. A kormány, amely nemrég engedélyezte a proestii aru- és termély

tözsde, remélhetőleg a kolozsvári gabonatözsde felállítására elő nem fog akadályokat gördíteni. Abban az esetben, ha a tözsde bármilyen okból nem jöhetne létre, a gabonatermelők szindikátusa, melynek alap-szabályait már jóváhagyták, szabadraktár formájában fogja az üzleteket lebonyolítani oly feltétellel, hogy tözsdebizományos és ügynök csakis a szindikátus bejegyzett tagja lehet.

(x) A kolozsvári Cobden-szövetség megalakulása. A szabadkereskedelem kivívására és biztosítására létesített nemzetközi jellegű tömörülés Erdélyben is sok hívet szerzett magának. A mozgalom főleg Kolozsváron talált nagy megértésre, ahol a szabadkereskedelem hívei: a tőke, a termelők és fogyasztók egyaránt szükségét látják a Cobden-szövetség kolozsvári tagozatának megalakítását. Ezt megelőzőleg november kilencedikén, csütörtökön este hat órakor előzetes értekezlet lesz a kereskedelmi kamarában.

**Külföld**

(x) Az utóállamok konferenciája a postatakarékpénztárak ügyében. Budapestre jelentik: Az utóállamok postavezérigazgatóságának delegátusai Budapesten értekezletet tartottak, amelyen a postatakarékpénztárak betéti könyveinek kifizetési módját vitatták meg. A tanácskozáson Románia, Magyarország, Jugoszlávia, Csehszlovákia és Ausztria képviselői tevékenyen részt vettek. Romániát dr. Kovács Jenő nagyváradi postatakarékpénztár intézménye az utóállamokban szűkebb, a betéti könyveket bevonták és kimutatásokat készítettek a betétekről. Az értekezlet beható tanácskozás után arra a megállapodásra jutott, hogy miután az utóállamok valutájában igen nagy a kurzusdifferencia és ha a kifizetést az egyes országokban különböző kulcsok szerint eszközölnék, a betétek súlyos igazságtalanságot szenvednének el, ezért az egyeztetés kulcs megállapítására tett javaslatot. A fejlődő közgazdasági élet Romániában is megköveteli a postatakarékpénztár intézményének sürgős megalakítását. Kintő intézmény volt, melynek a közönség kiszámolatlan hasznát látta.

**SPORT**

**Feloszlatták a kolozsvári és nagyváradi sportszövetségeket**

Dr. Ritter Salamont bízták meg a líkvidálás vezetésével

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az erdélyi és bánáti sportéletnek hatalmas szenzációja van. A romániai sportegyesületek szövetsége, az FSSR bukaresti központi bizottsága november 5-én tartott ülésén

elhatározta a kolozsvári és nagyváradi kerületi sportszövetségek feloszlátását.

A szenzációs határozat indokolása az, hogy a két város sportszervei már huzamosabb idő óta negligálják a központi határozatait és a Comitetul Central különböző leirataira nem válaszoltak.

A feloszlátást kimondó határozat következtében megszűnt a kolozsvári Comitetul Regional különböző szerveinek és albizottságainak működési és intézkedési joga is. Ennek következtében teljesen újja kell szervezni az intézőbizottságot, a játéktegyenlőt ellenőrző bizottságot és a különböző ligákékat betöltésénél is lényeges személyi változások várhatók. A kolozsvári intézőbizott-

ság, miután a feloszlátást elrendelő határozatról dr. Dragomir Silviu egyetemi tanárt, a kolozsvári Comitetul Regional elnökét hivatalosan is értesítették, a keddi esti rendes ülést már nem is tartotta meg, illetve érdemi határozatokat nem hozott.

A kolozsvári sportszövetség reorganizálásával dr. Ritter Salamont, a brassói sportkerület elnökét, a nagyváradi kerület újalakításával pedig Mittermayer Odón aradi lapszerkesztőt bízták meg.

Dr. Ritter Salamon november 12-ikén, vasárnap érkezik Kolozsvárra és a hivatalos vizsgálat folytatása után november 14-ére, keddre tüzte ki az új közgyűlést.

Kíváncsok volna, hogy a bukaresti központi döntése végre módot nyújtson a sportbeli konzolidációs munka megkezdésére és megszüntessék azokat a vizályokat és személyi torzalkodásokat, amelyek a kolozsvári

sportkerület intenzív működését eddig lehetetlenné tették. E-tesületünk szerint a kolozsvári kerülethez tartozó sportegyesületek lényegesen tevékenységgel készülnek az új közgyűlésre és egyhangu kívánságuk és óhajuk az, hogy a kerület elnöke továbbra is dr. Dragomir Silviu egyetemi tanár maradjon, aki társalgos pártállásában fogva eddig is nagy népszerűségnek és közmegegyezésnek örvendett és akinek hervadatlan érdemei vannak a romániai sportélet fellendítésében.

**Lakdergás**

A mai bajnoki mérkőzések. A mai — szerdai — ünneppon Kolozsvárt a következő bajnoki és díjmérkőzések kerülnek eldöntésre: Nagypálya: Délelőtt fél 8 órakor CFR II — Haggibor II, fél 10 órakor KMTÉ II. — KAC II. szov. tsig díjmérkőzések. Délelőtt fél 12 órakor Akademia — Asaculap II oszt. bajnoki. Délelőtt 1 órakor CFR — Haggibor, 3 órakor KMTÉ — KAC I. oszt. bajnokiak.

**SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET**

**MAGYAR SZÍNHÁZ**

**Heti műsor**

Szerda: János vitéz. (Rendes helyárrakkal.) Kezdeté fél 8-kor. Napi bérlet 24. szám. A.)  
Csütörtök: A mandarin. (Huszonötödöszer.) Rendes helyárrakkal. Kezdeté fél 8 órakor. Napi bérlet 35. sz. B.)  
Péntek: János vitéz. (Rendes helyárrakkal.) Napi bérlet 36. sz. C.)  
Szombat d. u. fél 4-kor: Sándor Mátyás. (Első és második rész együtt. Három óras előadás. Igen olcsó mozihelyárrakkal.)  
Szombat este 7-kor: Az éj királynője. (Operett-újdonosság, előszór. Premier helyárrakkal.) Premier bérlet 14. sz.)  
Szombat este fél 11-kor: A tyukketrec. (Ujdonosság, 3-adszor. Premier helyárrakkal.)  
Vasárnap d. u. 3-kor: Kék mazur. (Operett-újdonosság 18-adszor. Olcsó helyárrakkal.)  
Vasárnap este 7-kor: Az éj királynője. (Operett-újdonosság, 2-adszor. Premier helyárrakkal. Bérletstűnetben.)  
Vasárnap este 10 órakor: Nincs elvámolni valója? (Premier helyárrakkal.)  
Hétfő: Az éj királynője. (Operett-újdonosság, 3-adszor. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 37. sz. A.)

A szünetre tűzött előadások jegyei előre megvásárolhatók a színház pénztárában!

**A színházi iroda hírei**

Az Éj királynője. Izsó Miklós rendezése és Bródy Miklós karnagy dirigálása mellett készül a színház énekes személyzete rendkívül kedvvel és ambícióval a szombat esti operett-premierre. Kacagató fordulatok és ötletes szövegvonalak, patogó, dalamos zene-számok és változatos táncok biztosítják nálunk is az Éj királynőjének azt a hangos és kivételes sikert, amit ez a kedves operett Berlinben, Bécsben és Budapesten aratott. A szöveget Liptai Imre fordította, a dalszövegeket pedig Kulinyi Ernő alkalmazta magyar színtre. A főszerepeket Neményi Lili, Bánász, Réthely, Leóvey, Nagy Gyula, Osello, Mihályfi Virág, Aldor, Tarnay, Fajk fogják játszani. Szombat este 7 órakor premier-bérletben, vasárnap este ugyanazt 7 órakor bérletstűnetben a hétfőn fél 8-kor rendes napi bérletben adják az Éj királynőjét. Mind a három előadásra már most meg lehet a jegyeket váltani.

Mandarin — huszonötödöszer. Igen nagy az érdeklődés a csütörtök esti előadás iránt, amikor 25-ösödör fogják előadni a legizgalmasabb angol drámát, a Mandarint. Poór Lili, Janovics Jenő, Izsáky Margit, Oláh Ferenc, Mihályfi László fogják a Mandarin főszerepeit játszani.

Éjeli előadások. Szombaton délután fél 11 óras kezdettel harmadszor adják elő a Tristan Bernard óriási sikert aratott bohózatát, a Tyukketrec-et, vasárnap éjjel pedig 10 órai kezdettel a legmulatságosabb francia bohózatok egyike, a Nincs elvámolni valója? kerül színre.

Felcélzó szerkesztő DR. MARTON ERNŐ  
Hírdető: SADIKA nyomda és hirdetővállalat B.T.  
Szerkesztőségi telefonszám 977.  
Hirdetéseket milliméteres díjazás szerint veszel fel a hirdetővállalat!

**FAVORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen!**

Cluj, Calea Victoriei 99. szám.  
Telefon 2-71.  
1871

Szerda  
Ker  
S  
Pár  
ség je  
mény  
felszól  
ják vis  
Az ang  
gorai k  
geek  
est a k  
A. J  
stantin  
az ideg  
készté  
mény ál  
főkörm  
kal, ho  
azon ha  
a konst  
tölt egy  
nem jel  
nak tag  
kivádo  
tetést.  
A H  
stantin  
lisák u  
lőja kij  
akarják  
teni és  
patok m  
nak az  
bármiké  
törökök  
A k  
igazgat  
ország  
nak és  
fog dott  
A  
rápolyi  
tközés  
és a tör  
csapásna  
sültje va  
megismé  
A tünet  
zásalóját  
tűntetők  
ország k  
vereiket  
és köve  
angol re  
A min  
tik, az a  
a szöve  
jegyzéke  
lenti, h  
átkelés  
külön e  
kikötőbe  
fidvítés  
angorai  
állami k  
veteli.  
A szü  
eddig m  
zett, de  
lézkedni  
örökös v  
rint a sz  
stantináp  
ebben a  
A Re  
rint négy  
hagyta a  
A  
London  
egyesm  
hoz tartó  
gatását s  
Ró  
ve  
m  
le  
f  
a „Kri  
Cluj.

# Kemálék felszólították az antantot, vonuljon ki Konstantinápolyból

## Súlyos összeütközések az angol rendőrség és a török lakosság közt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, nov. 7. A H. vas-ügyönt. ség jelentése szerint a kemalista kormány konstantinápolyi megbízottja felszólította a szövetségeseket, vonják vissza csapatukat a fővárostól. Az angol főmegbízott közölte az angolai kormánynak, hogy a szövetségesek kategorikusan visszautasították ezt a kérést.

A „Daily Telegraph” szerint a konstantinápolyi helyzet nagyon aggasztó az idegenek elleni tüntetések következtében. Rifet pasa, az angolai kormány által kinevezett konstantinápolyi főmegbízott közölte a nagyhatalmakkal, hogy az angolai nemzetgyűlés azon határozata, hogy nem ismeri el a konstantinápolyi kormány által kötött egyezményeket és szerződéseket, nem jelenti Törökország adósságainak tagadásbavételét, sem pedig a közigazgatási közigazgatás megszüntetését.

A Reuter-ügynökség közli Konstantinápolyból: Rifet pasa, a kemalisták új konstantinápolyi kormányzója kijelentette, hogy a törökök nem akarják a mudániai egyezményt érvényesíteni és elismerik a szövetséges csapatok megszállását, azonban tiltakoznak az ellen, hogy a szövetségesek bármiképpen is beavatkozzanak a törökök belső ügyeibe.

A konstantinápolyi kerület közigazgatási hatóságai, népfőrség, csendőrség és rendőrség az új kormányt és nemzetgyűlést megtagadta.

A „Daily Express” konstantinápolyi tudósítója fegyveres összeütközést jelent az angol csendőrség és a török tüntetők között. Az összeütközésnek állítólag több török sebesültje van. A Szófia meséket előtti is megismétlődtek a tegnapi tüntetések. A tüntetők Kemál pasa képével és zászlójával behatoltak Péraba és tüntetnek az idegenek ellen. A rendőrség közbélepítésére a tüntetők fegyvereiket használták és az összeütközés következtében négy török és egy angol rendőr halt meg.

Amint Konstantinápolyból jelentik, az angolai kormány képviselője a szövetséges megbízottaknak egy jegyzéket adott át, amelyben kijelenti, hogy a tergeszoroson való átkelésre minden nemzet hajójának külön engedélyt kell kérnie és a kikötőben az új kormány tiszteletére üdvözlést kell leadni. Egy másik angolai jegyzék pedig a vasutak állami kezelésbe való átvételét követeli.

A szultán lemondásáról Párisba eddig még semmi jelentés nem érkezett, de hiszik, hogy az angolok intézkedni fognak a szultán és a trónörökös védelmére. Még jelentés szerint a szultán tegnap el akart Konstantinápolyból távozni, azonban ebben a lakosság megakadályozta.

A Reuter-ügynökség jelentése szerint négy angol hadihajó tegnap elhagyta a Bosporust.

A törökök Kelet-ráciában

London, november 7. A mudániai egyezmény értelmében a Kelet-ráciához tartozó esztrali kerület közigazgatását a török hatóságok kezébe

adták. A esztrali kerület első szakasza annak a vidéknek, amely újból török polgári kormányzat alá került. Ebből az alkalomból Cankir bég, a drinápolyi váli, proklamációt bocsátott ki, amelyben kijelentette, hogy ha a rendkésztetésre álló csendőrség elégtelen a rend fenntartására, akkor a lakosság köréből fog csendőreket toborozni.

Az angol sajtó kifejtte, hogy ez az eljárás súlyos megszegést jelentene a mudániai egyezménynek, amely úgy rendelkezik, hogy Kelet-ráciában mindössze 8000 csendőrt szabad alkalmazni. A szövetségesek nem engedhetik meg, hogy a törökök ellérjenek a mudániai egyezmény katonai határozataitól. Ezt a felfogást vallja a francia kormány is a szövetségesekkel intőzött jegyzékében, úgy hogy a szövetségesek között teljes az egyetértés abban a tekintetben, hogy semmiféle toborzást sem nyílt, sem leplezett formában nem engednek meg.

# Izgalmas gyilkossági per Párisban

## Egy görög sofför meggyilkolta, meggyilkolta és kirabolta urnóját. Kinyitotta a Draycott-palota gázcsapját, hogy félrevezesse a hatóságokat. Halálra ítélték

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A francia főváros lakosságát izgalmas gyilkossági bűnper tartja izgalomban. A gyilkos Nicolas Vlachos görög ember, Korfában született, majd Párisba költözött és itt megházasodott. Egy angol családnál, Mr. és Mrs. Draycott-nál volt sofför a rue de l'Esten. 1921 karácsony előestéjén Mrs. Draycott Londonba utazott és egyedül hagyta otthon feleségét, aki longyel származású és ebben az időben 35 éves volt. A sofför, Vlachos, december 31-én a Draycott-palota házmesterénél, M. Stokorál és feleségénél ebédel, akik a főpüléttől körülálló kis házikóban laktak. Vlachos az ebédnél szárazozottnak mutatkozott.

A rákövetkező napon, január 1-én a házmesternek

feltűnt, hogy a főpülete ablakai, annak ellenére, hogy már dél is elmúlt, zárva vannak.

Különösen felűnt, hogy Draycottné asszony lakosztályának ablakain a függönyök is le voltak eresztve. Kora délután egyszerre megjelent az udvaron Vlachos, hogy, miat mondta, boldog újévet kívánjon a ház uraként. A házmesterrel együtt, az udvari terrasz lépcsőjén, felment a főajtóhoz és hosszasan kopogtatott. Minthogy azonban senki sem nyitott ajtót, azzal, hogy Draycottné asszonyt még valószínűleg alszik, hagyjuk aludni, eltávozott.

Délután, minthogy az ablakok még mindig zárva voltak, a házmester nyugtalan lett és értesítette a közelben levő rendőrséget, ahonnan detektívek jöttek át és álkulccsal kinyitották az ajtót. Vlachos itt is velük volt, sőt tubuzgóságában kalapcsot hozott és sőt akarta törni a zárat. Pár pillanat múlva a detektívek bent vannak a hallban. Fojtó gázszag ütötte meg az orrukát. A falra néznek és konstatálják, hogy a gázvezeték záró dugása a konyhaijtó mellett be van törve és a csap nyitva van.

Németország az összeomlás elkerüléséért fokozza a termelést

Berlin, november 7. A vezető szakszervezetek képviselői a birodalmi munkügyi miniszternél tartott értekezleten a munkaidő törvényes szabályozásának kérdésében kijelentették, hogy magutnak a vállalkozóknak köteleességtük, hogy gazdasági politikájukkal a termelést fokozzák. A szakszervezeteknek meggyőződésük, hogy a termelés fokozása céljából nem szükséges a nyolcórás munkaidő elvételétől eltérni. Azt kívánják, hogy a törvényhozás elvileg helyeskedjék a nyolcórás munkaidő álláspontra, de a szükség parancsolta esetekben állapítsanak meg kivételeket, egyebekben pedig bízza a tarifaszervezetre, hogy a gazdasági helyzetet a közjó érdekében mindenkor figyelembe vegyék.

A munkügyi miniszter hangsúlyozta, hogy a birodalmi kormány határozott szándéka, hogy a munkások szociálpolitikai érdekeit a munkaidő terén megvédje.

A kormányzat azonban ugyan csak komoly köteleessége, hogy minden lehető körében az összeomlás megakadályozására. Reméli, hogy a kormányt és a munkásokat mint eddig, most is sikerülni fog olyan megegyezésre jutnia, amely ezeket a szempontokat kellő mértékben figyelembe veszi.

A csigalépcső legelső fokain pedig hírt lea észreveszik Draycottné asszony holttestét.

A koponya össze van zuzva, ruhái össze vannak gyűrve, körülötte azonban a szőnyegek, mintha érintetlennek volnának és simák. A detektívek tovább kutattak. A hallból fölmennek az emeleti dolgozószobába és itt a kanapén véranyomok tűnnek a szőnyegben. Draycottné asszonyt tehát itt fenn ölték meg. A szobában dulakodás nyomai láthatók. Hajtók a szőnyegen. A parkett egy helyen fel van mosva, de az elszórt vér még látszik. A holttestet kivonszolták a dolgozószobából és félrevezető szándékkal a csigalépcső alján helyezték el. A dolgozószoba íróasztalából pénz tűnt el. Tehát lopás is.

Visszatérve Vlachoshoz, amikor lent a hallban meglátta Draycottné holttestét, így kiáltott fel a detektívek előtt: „Ó, a szegény nagyságos asszony! Lesett a lépcsőről és kitérte a nyakát!” És megrendülten keresztet vetett.

A helyszíni szemle befejezése után megkezdődött a nyomozás. A gyanú Vlachosra irányult. Valamilyen titokban az új első napján vérfollos bűnjegygyel fűszelt. Amikor ezért vallatásra fonták, azt mondta, fölszabta az ujját. De a rendőrorvos megvizsgálta és megállapította, hogy a seb régi és már begyógyult. Tovább vallatják. Kis ideig még tagad, de aztán mindent beismer. Megvallja: ő a gyilkos. Azt mondja, felült lekiállapotban követte el tetteit. A szenvedély hatása alatt eslekedett. Draycottné asszonyt — becséli Vlachos — azt mondta neki, hogy amióta az ura elutazott, unatkozott. Állítólag már adott is volna valami előleget a győngyösdégekben.

Vlachos akkor meg akarta ölelni. Az asszony eltoitja. Vlachos elvesztette a fejét, kalapcsot rántott ki sofförkabátjából és lesujtott vele. De miért volt nyitva a gázcsap? Kér-

dexa a kihallgatást vezető kapitány. Amikor a kezemet mostam a konyhában — válaszolja Vlachos — valószínűleg a vízcsap helyett a gázcsapot fordítottam meg.

A gyilkosságon és rabláson kívül még azzal is vádolják Vlachost, hogy visszaült áldozat szorongatott helyzetével. Vlachos ezt tagadja. De az orvosi vizsgálat az ellenkezőjét bizonyítja. Most, a tárgyaláson, Vlachos egyébként is mindazokat a teisméri vallomásokot, amelyeket a gyilkosság után a vizsgálóbizottság előtti tett, visszavonta. Az elnök egész sereg tanút idézett meg.

Ezek közül különösen Stalis házmester vallomása érdekes. Stalis ugyanis azt vallja, hogy amikor Vlachos náluk ebédel, a főpülete ablakában világság volt. Vlachos azonban elment tőlük és mikor visszajött, a főpülete már nem volt többé kivilágítva. Valaki beoltotta odabenn a lámpákat. Ki akarták hallgatni Vlachosét, de nem jött el. Írásbeli vallomása azonban rendkívül különös fényt vet Vlachosra. Az asszony abban elmondja, hogy az urát egy kávéinérésben ismerte meg. Vlachoséknak volt egy bátyja, akit egy repülőszátnál megölték. Amikor azt az alkalommal elmesélte Vlachosnak, az hirtelen elszápadt és dadogva mondta, hogy ő is ennél az osztagnál szolgált, ismerte a bátyját, sőt mellette volt utolsó lehelleténél... És a körülmény azután közelebb hozta őket egymáshoz. Megesküdtek. „Az én férjemnek az a legnagyobb baja, — írja Vlachosné — hogy ellenállhatatlannak hiszi magát. Biztos, hogy a Draycott-dramának is ez az okozója.” Egy másik tanu hallotta, amikor Vlachos Draycottnéról egy társaságban így nyilatkozott:

„Szavamra! Két héten belül a szeretőm lesz!”

Egyébként ő maga is, a rendőrségen tett vallomásában, kijelentette: „Nem akartam én nyém lenni, elvesztettem a fejemet és lesujtottam a kalapcsal...”

— A tárgyalást vezető elnök befejezi a tanúkihallgatást. Vlachos is felkiált:

— Elég az adatokból! Istent ítélni fog.

Az elnök még megkérdezi:

— Tud-e mondani valami a mentésére?

Vlachos:

— Nem mondek semmit. Bizom a francia igazságszolgáltatásban.

Az esküdtszék visszavonul, majd pár pernyi táucskoás után kihirdeti az ítéletet:

... A francia köztársaság nevében... halálra...!

Amikor a szuronyos örök kivették Vlachost a terepből, többször visszakiált:

— Ártatlan vagyok! Halljátok, ártatlan vagyok!

Még sehol és soha nem voltak kaphatók készen olyan kitűnő

öltönyök, felöltők, fluruhák, mint most 1433

KATZ és MENDEL cégnél Cluj, Főter 10 sz Szövetek nagy választékban



Sport készlet-áruház

Aradi hídtól és költőszobától kezdve Cluj, Wesselényi-utca 16.



Készlet készlet, sportruhák készlet ruhák, harisnya és készlet készlet gyűjteményekben kapható.

## Rókát, szörmét

valamint bármilyen szövet és selyem ruhanevet olcsón vállal és a leggondosabbban

fest és tisztít

A „Kristály” gőzmosógyár Cluj. Telefon 500

Markovits F. ékszerész, Cluj, Wesselényi-utca 20. sz.

Arany- ezüst ékszerek, kincsezt és ezüst dísz tárgyak választéka. Szőkli és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, brilliánt legmagasabb napi áron veszek, 1993

# HIREK

## Hová jutottál szegény Poroszország

„Armes Proussen, weit hast du's gebracht!“ — s óhajt fel kétségbeesetten a „Deutsche Tagespost“ — és minden részvétünk vele van. A „Deutsche Tagespost“ Nagyszebenben jelenik meg és „Allgemeine Volkszeitung für das Deutschthum in Grossrumänien“ (hangzatos alcímét hordja homlokán. Igazán megható az, hogy a szebeni német lap ennyire egynek éri magát az erdélyi németiség hajdani anyaországával. Erzsézáddal azelőtt szakadtak ide a szárazok, de lám: „csak nem fejt el még a német vör.“ Vele éreznek ősi anyasorsukkal minden tuban és bajban. És valljuk csak be: elég bu és baj érte az utolsó öt évben a német birodalmat: van mit veleérezni az érzékenyszívű „Deutsche Tagespost“-nak. Sainte nem is tudjuk elképzelni, hogyan bírja ki ezt a sok veleérezést. Ugyilátszik a „Deutsche Tagespost“ is erre a megdőződésre jutott és legújabbán igyekszik gazdaságosan beosztani könyvszekciót. A legfontosabbra, a legzsebérebbre tartogatja a drága nedűt. Mert hogy Németországot leverték: az is baj; a márka suhan: az is baj; a jóvátételt nem prongálják: az is baj; de mi ez a osekélység ahhoz a rettenetes jogfosztáshoz mérten, ami legújabbán Poroszországot érte. A porosz igazságügy-miniszter szigorú rendeletet adott ki, mely szerint minden olyan megnyilatkozás, mely kizáróan antiszemita ólással történik, a német köztársaság törvényei szerint büntetendő. Először elvesszék, a háború elvesszék, — jó. Ki lehet bírni. De hogy Poroszországban már a zsidókat se szabad nyitni uccán felfelfozni — ez több az elviselhetőnél. Ennél a pontnál már megdöbben az erdélyi száraz lap szolidaritása és kétségbeesve óhajtja fel: „Armes Proussen, weit hast du's gebracht!“ Szegény porosz junkerek, ugyan sokra vittétek! Már a zsidókat se szabad Berlin utcáin végigpofosztatok! Oh ti szegény porosz junkerek!

Mégpedig szősszerint ezt óhajtja:

**Zsidóvédelmi rendelet Poroszországban.** Berlinből jelentik, hogy az igazságügy-miniszter rendeletet tett közzé, mely szerint minden olyan megnyilatkozás, melyet általános antiszemita ólással veset, a köztársaság védelméről szóló törvény 130. § szerint büntetendő. A tisztizart, a tábornoki kart, a hivatalnoki kart, — egyszóval mindazokat a férfiakat, akik a háborúban és a háború előtt egész énjüket adták oda a haza főtartásáért, minden csavargó és minden szakk sárral dobálhatja meg, de a zsidó hadi-nasorások szentek és sérthetetlenek, nekik a hajukszálát sem szabad meggerbíteni. Szegény Poroszország, ugyancsak sokra vittél!

Bizony, bizony! Hát már a zsidókat sem szabad segítségül poroszoknak csak egy egyszerűen pogromozni! Nem tudjuk, hogy a „Deutsche Tagespost“ miért tartja éppen ezt olyan szörnyű jogfosztásnak. Vagy talán úgy szólta meg, hogy Szébenben minden további nélkül bele lehet rugni a zsidókba? Összintén kijelentjük, hogy nem hisszük. Amint mi a szebeni zsidóságot ismerjük, van olyan jó tényerük, hogy minden pofonéri kettőt tudnak visszaadni. És ilyen körülmények között a Tagespost főle környéken összeszomorolnak ugyan az öklök, de csak a nadrágszab rajtuk. Amit viszont egy diplomatikus újság úgy juttat érvényre, hogy ő nem hirdeti ugyan pogromot, csak mely felháborodását fejezi ki a fölött, hogy Poroszországban már pogromot se szabad rendezni. Nos, mi objektívek vagyunk és tiszteléstben tartjuk a száraz nemzeti tradíciókat. Tudjuk, hogy a Tagespostnak fáj az a porosz rendelet. De mégis itt Romániában mind a keltén: szárazok és zsidók nemzeti kisebbség volnánk. Nem hisszük, hogy az érzelmek ilyen nyílt bevallása nagyon erősíteni a kisebbsé-

## A román kormány elfogadta Sztambulinszki szövetségi tervét

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, november 7. A „Lupta“ szerint a román kormány elvben elfogadta a Sztambulinszki által felvetett román-bolgár szövetség eszméjét és ígéretet tett Bulgáriának, hogy támogatni fogja Lausanneba, hogy az Égei-tengerhez szabad utat nyerjen. Ezenkívül a román kormány ígéretet tett, hogy fel fogja oldani a zár alól a bolgár elttvalók vagyonát, ha Bulgária egy kerek összeget fizet megváltásul.

A tárgyalások folyamán szó volt egy új dunai hid építéséről is, amely a román-bolgár árucserét rendkívüli módon megkönnyítendő. A hid Giurgiu és Ruzsacuk között épülne.

A román kormány mindon esetre megvárja a lausannei konferencia

ségi pozíciót Romániában. Ezt a szárazok lapjának mégis csak meg kellene gondolni, mielőtt könyzaccóit megerezzik.

Működik a kolozsvári lakáshivatal. Az ügyvédi kamara vasárnap délután közgyűlésén szóba került, hogy az ügyvédek helyesnek bojtott alá a lakáshivatal. Az indítványból ugyan nem lett hivatalos határozat, de ügyvédi körökben tudni vélték már hétfőn, hogy a lakáshivatal bizonytalan időre megszünteti működését. Kedd délután négy órakor a kitűzött időben dr. Popov Adonis lakáshivatali főnök elnöklése alatt a lakáshivatal újból megkezdte működését a törvényesek ülés-terében, mivel a kilakoltató végzést Praporgescu törvényesáai elnök visszavonta. A lakáshivatal tehát újól folytatja működését a kolozsvári ügyvédi kar felhivatalos bojtottja mellett.

Mussoliniek és a zsidók. Egy bécsi olasz diplomata a faszizmusról adott nyilatkozatában megemlítette az új rezsim és a zsidók közötti viszonyt is. A faszisták — mondotta — nem ismernek zsidókat, csak izraelita vallású haszfistákat és állampolgárokat és így is kezelik őket. A faszizmustól mi sem áll távolabb, mint hogy antiszemita mozgalmakat kezeményezzen. Azok az antiszemita vezetők, akik Németországban és Magyarországon kopirozni akarják az olasz faszizmust, nem ismerik ezt, azt sem tudják mi a lényege és mik a céljai. Hiszen az olasz faszisták és vezetőik közt is számos zsidó akad. Az új olasz kabinét belügyminiszterének államtitkárja, Finzi képviselő, kikeresztelekett zsidó, a posta és távirás államtitkárja pedig a „Pro Israel“ mozgalom vezetője, Colonna de Cesaro képviselő, aki csak nemrég fejezte ki teljes simpatiaját a cionizmus iránt. Az a népgyűlés, amelyen római tartózkodásakor Weissmann beszélt, az ő elnöklése alatt folyt le. A katolikus népgyűlés sokkal gyengébb képrisélethez jutott, mint az első kormányban, de a többfégi faszistapárt is kétségtelen idegenkedést mutat a cionista-ügy és a palaszionista mandátum iránt. Ennek azonban nem antiszemita, hanem valótlanul motivumai vannak. Erdete, hogy a „Populera“ (az olasz katolikus népgyűlés) központi tanácsa legutóbbi ülésében megállapította Olaszország új külpolitikájának alapelveit, amelyekben Sziria és Líbanonia teljes függetlensége mellett Palaszionában csak az olasz érdekek és a franciáknak rendi védelmét követeli.

### Tapéták

minden kivételben kizárólag kaphatók:  
Szécsi Sándor és Tsa, Timisoara  
Bulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-ut.)  
11-13. szám. 1365  
Lakások tapétázását vállaljuk.

### KÖZPONTI TÉLIKERT

TAYOL, SYLVIA és a közkedvelt régi tagok teljesen új műsorral.  
Nyitás 9 órakor. Lloyd 1014

eredményeit és csak azután fog véglegesen határozni ezekben a kérdésekben.

Sztambulinszki aranyszöve is biztosította a román kormányt, hogy egy orosz-román háború esetén Bulgária a legszigorúbb semlegeséget fogja tanúsítani.

Bukarest, november 7. Sztambulinszki bolgár miniszterelnök tegnap meglátogatta a slanki sóbányákat, valamint a petróleumvidékeket. Tegnap este a bolgár kormányelnök az Athenei Palacuban bankettet adott a román kormány tagjainak tiszteletére.

Bukarest, november 7. Sztambulinszky ma a fővárosból Belgrádba megy.

Aláírták az új német-orosz szerződést. Berlinből jelentik: A német-orosz tárgyalások a rapallói szerződés kiterjesztésére vonatkozólag befejeződtek. Ennek értelmében az a szerződést kiterjesztik Fehéroroszországra, Ukrajnára, a Kaukázusi köztársaságra és a távolkeleti köztársaságra. Az egyezményt november 5 én írták alá Berlinben.

Lloyd George beszéde a választások pillanatáról. Londonból jelentik: Lloyd George ma délelőtti háromszor ember előtt beszédet tartott, amelyben kitélt a Bonar Law által hirdetett „negatív politika“ ellen és annak szükségét hangsúlyozta, hogy a parlamentben ebben a választások pillanatában független férfiak erős csoportja legyen együtt. Bonar Lawnak arra a megjegyzésére szólt, hogy Lloyd George a háborúban a dobos szerepet játszotta és a német háborús szellemet fenntartani segítette, Lloyd George kijelentette, hogy nem szűnyenli ezt a szerepet. Ha Németországnak 1918-ban meglétt volna a maga dobosa, aki a bimerült szíveket lamét fellelkasztotta volna, Németországnak más lett volna a sorsa. Németországnak sok harcosa, de egyetlen dobosa sem volt. A községi választások megmutatták, hogy a koalíciók részéről fenyegető veszély nem oly nagy, mint hitték. Az igaz közeletlen veszély az, ha oly parlamentet választanak, melynek többsége a hatalmas egyseges kisebbség reakciós puccsal hejrasólna bele.

Hazaság. Blank Julia Mária-mozseregéről és Emmanuel Káhn Besszercéről jegyesek. (Mindon külön értesítés helyett)

A népszövetség leszerelési indítványa. Rómából jelentik: A népszövetség elnökege felhívást intézett a szövetség valamennyi tag-államának kormányaihoz, hogy az általános lefegyverzés megkönnyítése végett tárgyaljanak elő a népligához megfelelő javaslatot a kölcsönös garanciákra vonatkozólag.

Kereskedelmi tanfolyam létesül Kolozsváron. A kereskedők és a kereskedelmi alkalmazottak továbbképzése már évek óta szűntel s ennek a káros hatásai szomorúan észlelhetők a kereskedelmi életben. Most arról értesülünk, hogy ezt a hiányt rövidesen pótolják, Kolozsváron a jövő hónapban megnyílik az első kereskedelmi tanfolyam, amely két részből áll: egy külön tanfolyam az önálló kereskedők, egy a kereskedelmi alkalmazottak

része. A tanfolyamokon tanítani fognak könyvelést, román, magyar és német levelezést, kereskedelmi földrajzot, községismeretet. Kereskedelmi ismereteket és gyorsírás. A tanfolyamra a közoktatásügyi államtitkarság már megadta az engedélyt.

A dési csoport kulturerstéje. Dészről jelentik: Nagy érdeklődés előzi meg a dési cionista-csoport kulturerstéjét, melyet november 19 én tartanak a városi színházban. Az estélyen a gazdag és tisztán szidótárgyú műsor keretében szírikerül Ujvári Péter Szekonkeresztények című egyfelvonásos vigjátka. Az est külön érdekessége a zsidó gyermekzenekar fellépése, mely Erdélyben egyedülálló és amelyet Goldenberg Jakab derék cionista elvtársunk szervezett meg.

A németek jóvátételi javaslatai csalódást okoztak Párisban. Berlinből jelentik: A jóvátételi bizottság átvette a német kormány ellenjavaslatát és állandó üléseken tárgyalja azokat. Azt hiszik, hogy a tárgyalásokat a hét végén befejezik. Ezel kapcsolatosan a német kormány folytatja a pénzügyi szakértőkkel megkezdett tárgyalásait. A tárgyalások folynak ugyan, egyelőre azonban a márka tovább esik és tegnap már csak nyolc centiméterrel jegezték a német pénzgyeget a sűrűhi tőzsdén. A jóvátételi bizottság elő terjesztett német javaslatokat ma publikálni fogják. Politikai körökben kedvezően kommentálják azt a tényt, hogy a jóvátételi bizottság több tagja kontaktumba lépett a nemzetközi valuta-konferencia tagjaival. A párisi lapok jelentése szerint a német kormány javaslatai nagy csalódást okoztak, a jóvátételi bizottság tagjainak, akik már nem számítanak arra, hogy a márka árfolyamának javítására szolgáló tárgyalások eredményre fognak vezetni. Eért csak a sós- és faszállítók ügyét fogják érinteni és a bizottság tagjai 9-án visszautaznak Párisba.

Hazatérnek az orosz emigránsok. Szófiából jelentik: A bolgár lapok jelentése szerint 8000 orosz menekültet Várnában behajóztak. Az oroszok visszatérnek hazájukba. A Fehértengeri orosz és bolgár kikötők közötti hajókötődés egyébként teljesen normálisan folyik.

Bukarestben felfüggesztették a maximális árakat. Bukarestből táviratosszák: A főváros tanácsa a maximális árak alkalmazására és ellenőrzésére vonatkozó összes rendelkezést további intézkedésig haláyon kívül helyeszte.

Daleroze és a modern tánc-tanfolyam a Park kőntertermében. A kolozsvári Park-kavéház kőntertermében (feljárat a Szentlélek-utcaórá) figyelemfelkeltő táncos-tanfolyam nyílt meg a napokban. Az új tanfolyamot Barané szonny, a Daleroze módszer előllyi meghonosítója vezeti, aki a modern táncokat, a shymmit, fox trotot és a Valse d'hésitation is új és az eddigénél esztétikusabb értelmezésben tanítja. Különösen kiemelkednek Barané programjából a pantomimok, a táncoktómények és Grieg Peer Gynt-szűntének táncdarabjai: a gnómok táncja és Quintera táncja. A gyermekek számára Barané külön meglepetéssel szolgál: eltáncoltatja velük a legismertebb meséket, amelyeket olvasnak, a Jancsi és Julikát, Hamupipkét. Tanítványokat másrészt számban még felvesz Lepage, Friedmann, D'Or.

### Az Uj Kelet könyvosztályának könyvujdonságai

Márohen 1001 Nacht (díszes kötet, sok illusztrációval)	36-
Fahrende Sängner (díszes kötet)	55-
P. u. Frank: Der Geparé, kötet	42-
Rieger: Die Z-rissenen, kötet	40-
Indianer Märchen (díszes album kiadás)	22-
Scheyer: Tralos montes, kötet	27-
Friedberger: Alle Wege zu dir selber, kötet	33-
R. iner: Legenden aus dan Pasertal, kötet	20-
Hobbanm: Der wilder Christian	32-
Batsch: Ein Lustdreicher, kötet	33-
H. B. Gabillon: Hans im Glück, kötet	12-

Eredeti gyári árban  
kötött kábatok,  
swetterek,  
harisnya és keztyű

### Blatt

kötött-szövött ártok  
Claj, Póter 13.

1924

**Könyvujdonságok**

*Kaufmann: Die schönsten Lieder (kötve) 40.-*  
*Buber: Jüdische Bewegung I. II. (kötve) 80.-*  
*Donath: Judenlieder 15.-*  
*Heimann: Das Weib des Akiba 40.-*  
*Trietsch: Palestinahandbuch 48.-*  
*Bernfeld: Jüd. Literatur 35.-*  
*Rosenberg: Hebr. Konversationsgrammatik 20.-*  
*J. Halevi: Divan 40.-*  
*Meisl: Haskalah 45.-*  
*Gesenius: Hebr. Grammatik 15.-*  
*Calvary: Palestina 45.-*  
*Rézkarok, Palestina-terképek és képeslapok.*

**UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYA**  
**CLUJ STR. BARON L. POP 10**

**Most jelent meg!**

*Kaczér Illés legújabb könyve*

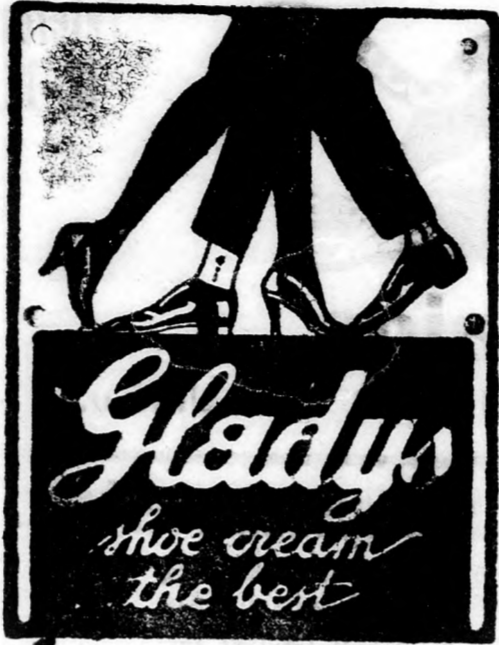
**A vakember tükre**

*Tizennégy mesteri novella*  
*Művészi kiállításban ára 20 lei*

*Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában*

**Valutaplao november 7-én**

TÖZSDÉK	Lei	osz. kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lire	osztr. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. marka	dollar	holl. forint	török font	svéd kor.
Bukarest valuta deviza		507 518	265 2	1087 1115	2905 2975	687 692	2350 2080	662 6	717 728	235	102	137	18150 163		87	
Bécs valuta deviza		2340	1170	5030	13560	3080		2980	528750	290		475	76000	28950		
Prága valuta deviza			4950	2 550	578	1350	42	127	140000	5150		20				
Berlin valuta deviza																
Zürich valuta deviza		1750	775	3610		2250	75	22	2433			4	544			
Paris valuta deviza	910	473	2		27250	6130	2		6009							
Budapest valuta deviza																



*Az előkelő világ cipőkrémje*

**MEGNYILT Olujon a Bolyai-utóban MEGNYILT**  
**Rosmann Mihály szücsműhelye**  
 ahol minden a szabásba lépő munkát legelőbb dísz szövet munkákkal készíthetik

Közkívánatra ismét a híres duplamalátá barna „HERCULES”

tápsör különlegességet felülmulthatatlan minőségben hoztuk forgalomba, mely palackokban és csapólva minden idevágó üzletben kapható, ugyszintén a közkedvelt világos

„MONOSTOR”

Monostori CZELL Sörgyár Cluj

Papir és füzernagykereskedők figyelmét felhívja az iskola saisonra „Zer” első román kértagyár Cluj.

**Perle Pamut a la DMC**  
 garantált színtartó **MOST** minden színben **ÉRKEZETT**  
**Galanterie és rövidárak !! állandóan raklaron !!**  
**„PROGRESS”**  
 import cégnél Oradea-Mare

Rülföldi likör és pezsgő különlegességek kaphatók **Lucillus**-nál Oradea-Mare, Bémer-tér 1392

**S. EISENSTÄDTER & Co**  
 szücs és szörme áruháza

Főüzlet: Calea Victoriei 2.  
 Fiók: Ovar (Szentlélek és iflitzs-g. sarok)

Szörmeárunkban állandóan nagy készlet!

**A legjobb cipőkrém**



A cipőkrémgyártás legújabb terméke  
 Tartós fényt ad. Szivóssá teszi En-gross eladási lerakata:  
 a bőrt Aki egyszer kipróbálja, Mauriciu Jancovici  
 mindig használni fogja Bucuresli, str. Smardan 23

**Kabátplüssök, kötött kabátok, szövetek nagy választékban kaphatók**



a „GÓLYA” divatáruházban



on tanítani fog-  
 sz, magyar és  
 kedelmi földrajz-  
 kereskedelmi is-  
 . A tanfolyamra  
 antikárság már  
 kulturestélye.  
 érdeklődés előzi  
 csoport kultures-  
 r 19 én tartanak  
 Az estélyen a  
 előtárgya műsor  
 Ujvári Péter  
 ü egyfelvonásos  
 érdekessége a  
 fellépése, mely  
 és amelyet Gol-  
 onista elvtársunk  
 tételi javaslatát  
 isban. Berlinből  
 bizottság átvette  
 enjavaslatát és  
 elja azokat. Aai  
 lásokát e hét  
 l kapcsolatosan  
 atja a pénzügyi  
 ti tárgyalásait.  
 ugyan, egyelőre  
 bb esik és teg-  
 centimtel je-  
 gyiséget a sűrű  
 ottság elő ter-  
 okat ma publi-  
 körökben ked-  
 et a tényt, hogy  
 több tagja hon-  
 asatukai valuta-  
 a párisi lapok  
 német kormány  
 dat okotak, a  
 aínak, akik már  
 hogy a márka  
 szolgáltár tár-  
 fogaak, vezetni.  
 és faszállítások  
 és a bizottság  
 az Párisba.  
 orosz emigrán-  
 : A bolgár lapok  
 orosz menekül-  
 k. Az oroszok  
 . A Fekete-ten-  
 kikötők közötti  
 nt teljesen nor-  
 függesztették a  
 areszből távira-  
 oza a maximális  
 ellenőrségre vo-  
 listoket tozabbi  
 ivül helyezte.  
 modera tánc-  
 különtermében.  
 háa különtermé-  
 élek-utcaró) fi-  
 yam nyit meg  
 olyamot Barnáné  
 módszer erdélyi  
 mai a modern  
 fox tróttol és a  
 uj és az eddigi-  
 nességben tanítja.  
 k Barnáné pro-  
 ek, a táncokölte-  
 r Gynt-anténak  
 táncos és Quistra  
 számára Barnáné  
 olgái: eltáncol  
 ertebb mesket,  
 Jancsiti és Ju-  
 Tanítványokat  
 g felvessz L. pagó,  
 könyvosztály-  
 donságal  
 diszes kö- lei  
 val) 36.-  
 es kiadás) 55.-  
 ar, kötve 42.-  
 en, kötve 40.-  
 es album 22.-  
 e, kötve 27.-  
 go su dir 33.-  
 den Pus 20.-  
 Christian 32.-  
 treichar, 33.-  
 im Glück, 12.-

### APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket egyeztetési díjra szavazunk. Kéni 1 lel. Vaslagabb betűvel szedett szavak 2 lel. Legkisebb apróhirdetés díja - 10 szög - 10 lel. Hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lel 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Egy aranyozógép több sorozat betűvel és körzetekkel eladó. Cím a kiadóban. 5037

Fűszer-rövidáru szakember utazói állás ker s. Cím a kiadóban. 5038

Eladó egy hosszú koncert-zongora. Megtekinthető Calea Reg. Ferdinand No. 13 (volt Wesselényi Miklós-u.) 1. emelet, ajtó 4. alatt. 5039

Két szobás lakást (elészoba, konyha, éléskamra, lehetőleg fürdőszoba is) keresek. Lelépést fizetek. Közvetítőket díjazok. Ajánlatok »Fizetek« jellegre a kiadóba.

Eladó Bumm: Szűrészet, Moravcsik: Elmegyógyászat, Nekám: Bőrgyógyászat.

**Bélyeggyűjtők!**  
Régi amerikai bélyegek nálam kaphatók. Cím a kiadóban. 5036

Bányavárosban jó forgalmu fűszerüzlet. Halmérsi engedéllyel és azonnal beköltözhető lakással elköltözés miatt sürgősen átadó. Cím a kiadóban. 5035

Házmesterei vagy gondnoki állást keresők. Gőzfűtés, liftkezelés, víz- és villanyzereléshez érő nős géplakatos. Cím a kiadóban.

5000 kosztüm, kabát, estélyi ruha modellapot küld. Galambos Librarie Timisoara 30 lel ellenében. 4957

**Bocskor, mosótalp felsőbőr és szíjgyártóblank**

Állandóan nagy készlet kicsinyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett Vidéki megrendeléseket kis postacsomagban is eszközölök.

Vagontélenél őt százalék kedvezmény  
**Sámszon-bőrgyár**  
Gyulagár-utca 1. A gorsáru-raktárral szemben. Telefon: Gyár 2-86, lakás 3-87

## Kereskedők és a n. é. közönség figyelmébe ajánljuk 40 mtr. hosszú külön **gyermekjáték-termünket**

Gyermekjáték kiállításunkon 50 százalékkal olcsóbbak az árak mint bárhol. Még soha ily nagy választék nem volt díszmű és bőráruban, karácsonyi ajándékok szintén a legnagyobb választékban

**Eisenstädter Fülöp és Tsa** cégnél Cluj, Deák Ferenc-utca 11-13  
Kereskedők külön engedményben részesülnek!

### Szőrmék művészies feldolgozása



Eredeti modellek

Telefon: 12-12.

**Déri Lajos,**

Cluj, Strada Memorandului No. 3. (volt Unió-u.)

### Butorkereskedők és butorvásárlók figyelmébe!

Mielőtt szükségletüket beszereznék, tekintsek meg raktárunkat, ahol nagy választékban különösen háló ebédidő és uriszobák kaphatók. Kedvező fizetési feltételek mellett is. Elvállalunk; szállodák, éttermek, kávéházak, üzletek és bankok stb. berendezését.

**Victoria Faipari és Műbutorgyár Részv.-Társ.**  
Tárgu-Mureş - Marosvásárhely

Gyártelep: Str. Bereric (Sörház-utca) 17.  
Üzlethelyiség: Sft. Georg (Szentgyörgy-u) 5.

### Kenderzsineget,

zsinorokat és hevedereket raktárról szállít 1381

**Bleier és Weisz**  
cég vezérképviselete  
Zsák! Emanuil Salamon & Co.  
Ponyva! Cluj, Piata M. Viteazul 40.

Telefon 81. Telefon 81.

### Ládagyár

Mindenemü ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétszedett részben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbban napi áron

**Sajovics és Lebovits**  
fakereskedés és ládagyár  
Strada Cernauti (Kajántói-u.) 1. szám.

## MÁRTONFFY TESTVÉREK & Co.

világvárosi szőrmeárúházában, CLUJ, Piata Unirii (Főtér) 20. szám

Telefon: 10-25      Sürgőscím: Mártonffypelz

Állandóan raktáron dus választékban szőrmeabátók, ezüst, valódi kék, polár, fehér és mindenféle színd alakkal ruhák.

Továbbá szőrme-modellak, sháló, palavirak stb., valamint feldolgozatlan szőrmeék nagyban és kicsinyben.

Megrendelések pontosan és gyorsan eszkeztetnek!!

**Most érkezett! 1 vagon** belföldi és külföldi angol **téli kabátszövetek** (elastic, velour, palmestone és doublé) **őszi-, tavaszi kamgarn divatszinekb.**

**Kivételes alkalom!**

**3 m. tiszta gyapjuszövet**  
**Lej 750**

Lópokrócokban, takarók és szőnyegekben állandó nagy raktár

SCHERER KÁROLY ÉS FIAI UTÓDA

**GROMEN ÉS HERBERT**

nagysebzeni posztógyárak lerakátában CLUJ, Babos-piata, Nagyszamos-vashid mellett. Lloyd 11

### Exportját és importját

Románia, Magyarország, Ausztria és Németország között határidővel és legolcsóbb fix díjtételek mellett csak

## Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítási vállalata tudja lebonyolítani.  
Központ: Cluj, Piata Unirei 26.

HÁZAK Wien, 1, Rottenturmstrasse 27. Budapest, VII. Rákóczi-ut 6, VII. Dohány-utca 3. Oradea Mare, Rákóczi ut 24. Brasov, Kapu-utca 61. Arad, Simonyi utca 13. Orseva, Dunapart. Szonok. Madách-utca 1. Expoziturák: Bruck, Hegyeshalom, Moson, Biharkeresztes, Békéscsaba, Curtici, Kötgyán, Biharpuspöki 1276

Fuvarlevél felülvizsgálati iroda  
Speciális dunai forgalom!

## Cégtáblákat

legolcsóbban készíti 1816  
**JAKAB**

Starza Regala 12a. (volt Majális-u.)

**Utazó bőrönd és táskák**  
legjobb minőségben készíti  
**Farmel bőröndönd**  
Cluj, Str. Memorandului (Dák-u) 16.

Megnyit! Megnyit!  
**Parkettánc**  
Derős hangulat minden este a **Dacia-Barban**  
Cluj-Kolozsvár legdíszingyáltabb szórakozóhelye. Változatos műsor. Kitűnő baritokok. 4175-1

Megnyit! Megnyit!  
**„Helios“**  
hűtőszívóított árúgyár leahata  
Cluj, Piata Unirii 7. (Főtér)

Óriási választék: 1389  
Kötött kabátok  
Kötött ruhák  
Női és gyerek ceppok  
Jämperek  
Merisnya és keztükben  
**Eredeti gyári árak**

Szarut, szeruhegyet, aggancsot, busolást és csontot, valamint mindenemü ümárbulladékokat legmagasabb napi árban vásárol  
**Szaru- és csontárúgyár Rt. Cluj** 1310

Szállítást postán alányét mellett pontosan szállít 1344  
**Wickler Mór szálakgyár**  
Cluj, Piata Mihail Viteazul (Széchenyi-ter) 89. Telefon 12-90.  
Árjegyzék és kárvizsátra ingyen.